

Ese de dóne ori in septemana: Jol-a si Dominec'a; éra candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei séu de patru ori in septemana.

Pretiaulu de prenumeratiune:
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
" diumetate de anu 4 " " "
" patrariu 2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:
Pe anu intregu 12 fl. v. a.
" diumetate de anu 6 " " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditaria; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru anuete si alle comunicatiuni de intersu privatu — se responde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antocipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Incependu-se semestrulu alu II cu 1 iuliu v, se deschide prenumeratiune noua.

Conditiiunile de prenumeratiune sunt:

Pentru Austria pre unu anu 8 fl.
" " " diumetate de anu 4 fl.
" " " patrariu " " 2 fl.

Pentru Romani'a si strainetate pre unu anu 12 fl. (séu 2 #)

Pentru Romani'a si strainetate pre diumetate de anu 6 fl. (séu 1 #).

Redactiunea.

Pesta, 19/31 iuliu 1869.

Neindestulire in tote partile.

Romani nu sunt indetuliti cu legea scolara ce ni-a croit'o diet'a ungrésca, fora ca se ni ié mesura. Acea lege ni resérva dreptulu pentru fie-care confessiune se alegemu representanti in senatulu scolare municipalu. Antaiu fusera romanii din Biharea cari, spre onórea loru fie disu, intieléséra cá daca legea ne vatemala, ni potemu impartí coláciu cu dens'a asié, cá nu vom folosi dreptulu, nu vom alege representanti in senatulu municipalu. Dupa Biharea, urmá acésta procedura Carasiulu, Temisiulu. (Vedi corespundinti'a nóstra din Logosiu.)

Ungurii nu sunt indetuliti cu splicatiunile si respunsurile ce ministrulu comunu de resbelu le-a datu in delegatiunea ungrésca, cu privintia la granietiele militare. Credeau ungurii cá granietiele 'si le vor poté anessá. Inse Parerea ministrului Kuhn tinde cu totulu spre alta tréba. Ungurii nemultumiti stau acum se se suatúesca despre calea pe care se apuce pentru a combate pe d. ministru.

Nemtii nu se indetulescu cu presunerea ce domnesce intre unguri, cumca si in ministeriulu comunu ar trebui se fie ministri unguri. Nemtii credu cá au se dee unguriloru posturi de subsecretari de statu si alte de acésta categoria, dar nu tocm'a si cate unu postu de ministru.

Prusofilii austriaci nu-su indetuliti cu relatiunile diplomatice ale Austriei catra Prusi'a. Beust a dechiaratu cá si-a

datu trud'a a dobandi amicéti'a Prusiei dar n'a potutu. Prusofilii, departe d'a-lu scusá, par' cá vor amicéti'a ori si cum.

Cu reformele imperatulu Napoleone, nu se indetulesce opusetiunea din Franci'a. Ea vré mai multu.

Cért'a intro Sultanulu turcescu si viceregele Egiptulu, nu multiamesce nici pre o potere. Tóte se temu de o eruptiune, pentru care casu suspitiunédia cá Franci'a ar tinde se ocupe Tunis.

Diurnalistic'a e fórté neindestulita cu servitiulu ce-lu face telegrafulu de la Madridu. Mintiesce de se cutremura pamentulu. Alaltaieri insciintiá cá bandeles carliste se desfacu, éra astadi cumca carlistii, departe de a se desface, tocm'a se inmultiescu.

Progresu in afacerile natiionali-bisericesci.

Acum e anulu, pana a nu se intruni congresulu natiunale in Sibiu, afacerile nóstre bisericesci, scolarie etc, erau tóte in desordinea ce o moscenisemu de la vitregitatiile trecutulu, o desordine ce pre unii slabi de credintia ii facea se despere cá vom poté se avemu curundu unu organismu ceva de Dómne-ajuta.

Congresulu intrunitu, recunosch cumca desordinea este mai mare in biserica, si cá prin urmare organizarea bisericea este necesitatea prima si de urgentia. Chiar altmintre de érá, totu trebuia se incépa de la biserica casí de la capu. Organizandu biserica, majoritatea aflá cu cale se amene caus'a propria a investiamentulu, pana la sesiunea venitória.

Abié se implini acésta organizare prin statorirea statutulu organicu, — pre candu multi si-pronunciau din capulu loculu convingerea loru cá statutulu va remané litera scrisa pe chartia, éra in prassa se vor continuá desordinile, cáci — in parerea loru — nu se póte altmintre.

Pentru momintele prime, credinciosii desordiniloru aveau totu cuventulu. Statutulu érá numai de cateva dile, pre candu lu si calcau de multe parti. In septemanele prime dupa statorirea lui, nu trecea nici o singura di in carea se nu primimu veri unu raportu candu dintr'o diecesa candu din alt'a, cu referintia la desconsiderarea si calcarea statutulu. Am si datu publicitatei o suma de rapórté

despre acele abusuri, pre catu numai ni-a iertatu spatiulu.

Astadi, sunt mai multe septemane de candu n'am primitu nici o insciintiare despre veri unu abusu. Statutulu organicu, din felurite cause, anca nu s'a potutu introduce pretotindenia si in detaiu, totusi macar nu e desconsideratu, nu se calca, nu se facu abusuri.

Éca unu progresu mare, éca o dovéda evidinte cá natiunea ni-e capace a-si organizá afacerile sale. Acésta dovéda se ni inspire increderea in noi insine la tóte causele nóstre.

Nu pretindemu cá am fi ajunsu la perfectiune. Scimu cá pecate se facu pre catu timpu omulu pórtá slabanóg'a natura omenésca. Dar constatámu cá am ajunsu ca pecatele si abusurile se fie esceptiuni, nu mai multu regula ca mai nainte pre une locuri. Apoi acestoru esceptiuni anca li va veni meru rondulu de cerselatu.

De incheiare: Daca vor fi intre romani si de aceia, caror'a li se va fi imparendu cumca scólele nóstre natiionali-confessiunale cauta se ni le perdemu pentru pururea si de totulu din cauza cá, nefindu organizate, legea instructiunei publice le gasesce in rea stare candu tocm'a dá navala preste densele punendule mí de pedece si de ispite pentru a li detrage caracterulu natiunale si confessiunale si a li dá celu pretinsu cosmopolitu de comunalu, — apoi pre acei romani noi ii indrumámu la progresulu si la increderea ce constatámu in afacerile bisericesci. Cei ce au potutu in catu-va ascurá bisericea si a o face se nainteze, nesmintitu vor intielege si vor poté se faca acestu servitiu si instructiunei. Nu ni este astadi invetiamentulu mai atacatu de catu ce ni-a fostu alta data bisericea. — Dar pana congresulu se ajunga a decide caus'a scolara, este detorintia tuturor'a ca studiandu bine legile ce se referescu la invetiamentu,* se ne pazimu de cursele loru: Paz'a buna trece primejdi'a grea.

Din Augustu. Domineca in 13/25 iuliu a. c., fusera adunati aici reprezentantii romaniloru gr. or. de pre teritoriulu comitatulu Carasiu, chiamati in caus'a alegerii unu mem-

* S'au comentatu de veri patru ori in acésta fóia, mai pre urma in nr. tr. 1869.

bru de confessiunea gr. or. pentru senatulu scolariu comitatensu comunu.

Dupa regul'a usuata pana aci, si acésta adunare constete din una tertialitate preoti, si duoe tertialitati mireni; inse ni érá batatoriu la ochi, cá dintre 6 domni protopresbiteri ai diecesei Caransebesiulu, ce au districtele loru mare parte, ba si intregi pre teritoriulu comitatulu Carasiu, numai unulu fu de fatia ca alesu din protopresbiteratu spre a participá la una adunare representatiya. Nu voimu a scruta mai de aprópe caus'a absentiei dloru protopresbiteri din acésta adunare, dar ei ar fi de vaitatu cu tóta increderea loru la poporu, daca Santiele loru din partea poporulu n'ar fi fostu alesi pentru acésta adunare; si anca si mai tare de deploratu starea scóloru nóstre populare romane, daca Santiele loru n'ar fi venit din nepasare catra acésta cestiune scolara.

Pre langa tóte acestea, adunarea reprezentantiloru romani din protopresbiterate, facu aceea, ce-i dietá simtiulu celu adevératu natiunale romanu, dechiarandu mai nainte unanimu, cá dens'a, fatia cu statutulu organicu a bisericei gr. or. romane, sanctiunatu de catra maiestatea sa imperatulu, alegeora membrulu de sub cestiune nu o mai privesce ca tennatoria de competintia ei, ci tóta caus'a acésta o reléga la sinodulu eparchialu, ce se va tiené pre bas'a statutulu organicu intaritu.

Totu cu acésta ocaziune se dechiará adunarea presinte pentru sustinerea scóloru confessiunale pentru educatiunea poporulu romanu din acestu comitatu.

Audimu cá totu in acea domineca tienendu-se asemene adunare de representanti de pre teritoriulu comitatulu Temisiu din dieces'a Caransebesiulu, si acolo asemenea se facu ca in Lugosiu.

Banatu, iuliu 1869.

(Studinti ratuciti si parinti amagiti.) De patru-cinci ani in cóci, am facutu observarea cá o parte mare a tenerimeci nóstre studióse frecuentédia gimnasiale din Egopolo (Kecikemet) si diu Crisiulu Mare. La inceputu credeamu cá locurile numite sunt atragatóri numai pentru invetiarea limbei magiare, cáci altu scopu nici se potea presupune, fiindu alte gimnasiale mai de frunte si mai iudemana pentru ei.

Dara m'am insielatu tare, in catu nu potu se nu scotu din petu-mi cateva ofturi triste. Si cum asié? Dóra din caus'a cá in institutele acestea nu potu deveni densii studinti buni tocmái ca si din altele mai de frunte? Nu, ci pentru cá tenerie

Foisióra.

Hori'a.

Istoria esacta despre rescóla romaniloru din Transilvan'a, de Carolu Augustu Schimmer.

(Candu e vorb'a de Imperatulu Iosifu II., nemtiulu, mai multu de catu altii, vre se anda anecdote fapte positive, elu le trece in sirulu anecdoteloru. Asié ni aplicámu titulu urmatorulu opu nemtiescu: „Anecdote, libere de censura, despre Imperatulu Iosifu II. Intemplari si caractere din vilti'a nevitatulu monarcu, acóse din isvórale cele mai vari, ce erau pana acum'a parte mare necunoscuté si neiertate, scrise de Carolu Augustu Schimmer Viena, 1848.“ Antorulu a folositu cuventulu „anecdota,“ fiindu terminu de pre ti-leptiune alu conatiuniloru sei. Intre aceste anecdote inse, precum spuseramu, elu insira fapte positive, patente imperatesci din cuventu in cuventu. Astu-felu sub titulu de sus: „Istoria esacta etc.“ densulu de serie, intr'unu capu alu cartii sale, si rescóla Hori'a. Avemu pururea interesu a sei ce scriu strainii despre noi, fie bine séu ren, adevérú séu neadeveru. Acésta ne indémna se traducemu istoriá lui Schimmer despre Hori'a, crediendá cá cetitoriloru foisiórei li va face placere, desi nu pretindemu a-lu trece intre istoriei dupa tóte criteriile. Contimpuranu n'a fostu, si totusi nu citéza isvorulu de care se folosesc. Schim-

mer de altmintre si-aréta nisuinti'a d'a tiené cu rigóre la adevérú. in multe locuri se pronuncia mai din cuventu in cuventu cu isvórale dejá cunoscuté literaturéi nóstre istorice, deci merita se-lu ascultámu. Se-lu audimu.)

Inca in opulu meu „Imperatulu Iosifu,“ ce aparuse la Dirnböck in trei editiuni, am a-retatu o schitia a acestei rescóle de importantia pentru istori'a universalá. Inse, intre cercustantiele de atunci cu censur'a, parte delocu la descriere am trebuitu se fiu io censurele meu propriu, si se stergu, desi fora voia dar silitu, tóte despre cate eram convinsu cá mi se vor sterge, parte censur'a a contrasu si mai aspru testulu celu dejá contrasu de bine, astu-feliu in catu resultá numai unu resumatu fórté neindestulitoriu. Lauda Domnulu cá acum'a totusi cercustantiele mai fericite mi-ier-ta a impartasi cu de a monuntulu, si dupa cele mai bune isvóra, intregulu evinémentu, uniculu in felulu seu.

Totusi trebuesce mai antaiu se premitemu o privire scurta statistica despre asié numiti „romani“ (valachi) ce locuescu in Transilvan'i'a. Romanii acestia sunt mai vertosu urmatorii colonieloru romane din Daci'a. Cei

mai multi dintre ei, sunt de religiunea gre-césca; densii fórma majoritatea cea mai batatória la ochi in acestu principatu. Cei mai multi din acésta sementia au o statura trupésca respectabila, barbatésca, tiépena si tare. Setea loru de libertate, anca din vechime, nu se potea stirpi.

Dorulu, de a-si recastigá autoritatea stramosiloru loru, li se vedea apriatu din ochi chiar si sub sistem'a feudala introdusa de apesatorii loru unguri, si sub ignorantia si crudelitatea ce necesariaminte trebuí se se nasca din acésta sistema; si acestu doru, anvoia li se va poté sterge veri odata.

De lungu timpu s'a observatu o nemultimire evidenta intre romani, ceea ce s'a si pronunciatu, in modu batatoriu la ochi, in dilele de pre urma ale lunei lui optovre 1784. Desclinitu s'a intemplatu acésta in asié numitulu Hatiegu, unde s'a adunatu unu numeru mare de tierani si denegá a mai face iobag'i'a, pentru cá numai pre Imperatulu l'au peste densii, éra de altulu de nimene nu vor se asculte, ci dorira se fie intrebuintati in militi'a de granitia casí secuii.

Respunsulu negativu ce-lu capetare la

o petitiune de a loru catra Imperatulu in asta privintia, — cu atat'a mai putienu nu i a descuragiatu d'a persiste in dorintiele loru, cu catu elu totusi li deduse mangaierea cá vre se li usiereze necaditurile.

Preste acésta, mai audindu densii despre o conscriptiune ce va se se introduce, crediura cá acum a buna séma li-a venit timpulu de mantuire. Si in adevérú, anca nainte de timpu alergau cu multimea la oficiu de conscriptiune si se rogau, prilegindu-se, se fie primiti. La inceputu ii si primiau bucurosu, pentru cá urmarile nu se poteau prevedé. Dar abié unu satu érá conscriu, pre candu se si imbiau altele cate 20 si 30 de odata, si delocu ce erau conscriu, se si credeau dejá de ómeni liberi, cari nu mai detorescu nici o ascultare veciniloru apesatori ai loru. Mai departe imputau nemisiloru cá au ascunsu si tainuitu otaririle imperatesci favoritórie romaniloru; si acum inceputa escesele cele mai mari.

Spre nefericire, in acésta iritatiune sigasira unu conducatoriu, pre catu de curagiosu pre atata de istetiu, carele sciu se atitie foculu pana se ajunga la flacara deplina. La inceputu se vorbiá despre duoi conda-

aceaia abuzădă cu liberalismul — și ei insiși li atribuie această frumoasă însușire — profesorilor d'acolo. Eăta cum stă treb'a!

In Egoale se afla de comunu in totu anulu celu putinu 50 de gimnasti romani; dintre acestia nu ambla regulatu nici 10; toti sunt privatisti, cu acelu privilegiu că li este iertatu a siedé tóta diu'a in cafenarii, la bilaru, la joculu cartiloru si a se petrece in locuri necuvințose. Nu esageredu, Dnue lectoru, le-am vedutu tôte cu ochii. — Mai toti tenerii acestia sunt in scrisi, séu mai bine dicendu, prenumerati pre cate două clase; aci trebue se stai pre ganduri si se judeci: óre cum? Preste totu anulu in sburdatiuni — onóre exceptiuniloru — pre cont'a parintiloru seraci, si totusi două clase pre anu?! E o gacitura, si misterioasă e deslegarea sa...

Adeveru este că viitorulu unei natiuni se radiema pôte pe tenerimea aceleia; dar ce radiema pôte pe tenerimea aceleia, ce lumina potu dá teneri ca acestia poporulu, candu ei insiși n'au studiatu cu destula serioșitate? Acestia sunt, cari devinu in barbati'a loru slugi servile ale guvernulu, fie această ori de ce panura, dandu li-se oficie din gratia neavendu calificatiunea receruta, si se uita că sunt romani.

Cunoscu parinti seraci, cari si dau tóta trud'a pentru a tramite fiii la invetiamentu, si fiii nemulțamitori se desmărda catu e anulu, neinvetiandu nemica, restogolindu-se din eróre in eróre si cerendu catra finea anului de la parinti cu sutele de florini menite prepararii pentru esamenu...

Cugetati si judecati bine voi, parintiloru seraci, cari cu sudórea fetiei vóstre vi tieneti fioa la scoli cu scopu se invetiari pre bucri'a vóstra si spre folosulu natiunii! Ve incribu, n'ar fi de mii de ori mai bine, déca ati face din fiii vostri economi buni, cumperandu-le pamentu pre miile, ce le lapedati indiadar, de catu a face din trensii ómeni mai luminati cu numele numai, in adeveru inse ómeni mai intunecati de catu cari nu au amblatu nici odăta la scóla?!

Nu ve indestuliti cu ace'a, că vi potu aretá fiii vostri la finea anului testimoniulu despre clasa respectiva, testimoniulu despre depunerea maturitatii, ci cugetati-ve bine si ve intrebati, cum 'si le au castigatu densii aceleia, óre merita le séu ba? óre nu e numai masca? si voti aflá spre mehnirea vóstra, că masc'a vi-a constatu cu sutele, ce le tramiteti la capetulu anului fiiloru vostri. Voi sunteti amagiti, fiii vostri rataciti!

Era voi parinti avuti, intre cari intielegu si nisce preoti invetiati, si cari sciti că unu studine ce trebue se devina, temeti-ve de blastemulu mamei natiuni că-i dati pre fiii vostri in locuri de unde lipsesce paz'a riguroasă.

Lasati-ve de datin'a blastemata: a face cum li place fiiloru. Ar fi recomandabilu spre interesulu vostru si spre interesulu natiunii ca se tramiteti fiii vostri la alte institute, căci la cele cestiunate, pré tare au invetiatu a cunoșce datine si cuiburi rele, si pré multu abuzădă de liberalismulu (!) celu mare alu domnilor profesor. Pecatu aveti, cari nu grigiti de fiii vostri.

Frecarile între serbi.

Dlu Dr. Mileticiu, cunoscutulu corifeu alu opusetiunei serbeci, publica, in diurnalulu seu „Zastava“, unu lungu articlu, menitu a motiva procedur'a minoritateri din congresulu serbescu, ce se desfăcu in dilele trecute.

Invinuesce patriarculu că s'a portatu in modu necuvințiosu unui presiedinte, ba mai multu: insusi a provocatu majoritatea in contra minoritateri, eschiamandu: vedeti ce felu de amici aveti?!

Pre unu episcopu l'invinuesce că, nitan-du-si de demnitatea sa, a datu cu pumulu in mésa, resteindu-se.

Minoritatea n'a comisu, in parerea dsale neci o siminta, ci a luat o procedura naturala candu, nevoidu se fie majorisata, a esitu din siedintia. Va se dica, a esitu numai dintr'o singura siedintia, dar nu din congresu, precum fece această majoritatea.

Crede că patriarculu n'a avutu dreptu a desface congresulu, ci daca membrii majoritateri si-au depusu mandatele, se se fie invitatu respectivele decuri a face alegeri nóue.

Vorbesce mai departe despre abuzurile si scandele ce se facu de drepturile si de averea bisericiei si a natiunii. In monastiri calugaresci intra femei de nume reu, cu bani bisericesci - natiunali se cumpera casa cate pentru o concubina, unu arhieru e invinuitu despre relatii cu consangeni si proprii, la o tienatúra si ascunde unu pré-santitu, cu dile intregi, sacrificandu amorulu etc. Asié li spune Mileticiu.

Patriarculu din a sa parte, a emis unu manifestu catra poporulu serbescu, luandu Pré Sant'ia Sa rol'a de advocatu alu majoritateri din congresulu ce l'a desfacutu.

Minoritatea — dice S. Sa in manifestu — tiene la invetiaturele pseudo-rationalismulu, numai cu numele este ortodossa, dar in fapta s'a comunicatu. Cu asemenea ómeni, majoritatea adeveratu ortodossa, n'a potutu se stee a se suatú.

Elu, de candu e patriarcu, numai totu amaru a gustatu, desí pururia a nisuitu spre contielegere. (De catu se se laude insusi, credem că erá mai de cuvintia se lase S. Sa selu laude altii daca merita).

In fine, casí cum religiunea si totulu ar fi in periclu, provóca pe serbi la credintia catra beserie'a si tradiitiunile stramosiesci, ii provóca se aléga deputati bine ortodossi, nu ómeni ca cei din minoritate caror'a nemica nu li e santu, nu se ingrozescu de nemicu, nu li pasa de credintia, calca juraminte, se aliéza si cu diabolulu numai ca se póta reesi.

Asié 'si vorbescu partitele serbeci. Sunt vorbe pré aspre, pline de patima, ce neci li potu face onóre neci le potu conduce spre contielegere, ci mai vertosiu ne temem că sfasiare a luá dimensiuni si mai mari.

Reformele in Franci'a.

Algeriile de pre urma de ablegati pentru corpulu legelativu, lu convinsera pe Imperatulu Napoleone că natiunea francésca pretinde libertate mai multa, si că n'o mai póte guverná cu absolutismulu celu aspru de pana acuma.

Voidu se coresponda in catu va pre-

tensiuniloru natiunii, Maiestatea Sa francésca 'si demisiuná, precum scimu, ministeriulu, si compuse altulu mai liberalu.

Acestui ministeriu nou incredintia Imperatulu a se consultá despre reformele necesárie de introdusu in direptiunea liberala.

In Franci'a, reformele in constitutiune se facu prin unu senatus-consultum (otarirea senatulu casei, de sus.) Deci ministeriulu lucrata unu proiectu pentru acestu senatus-consultum. Delocu ce proiectulu va fi gat'a, se va conchiamá senatulu.

Acum atentiunea si curiositatea publica sunt indreptate spre aceste lucrari ale ministeriulu. Toti se intréba, cu o drópta interesare, ce óre va contine acestu senatus-consultum?

La această intrebare, diurnalulu oficiosu „Constitutionnel“ dá unu micu respunsu, afirmandu că: ministrii se intrunescu a dese ori si se suatuescu impreuna in spiritu liberalu. Proiectulu va fi mare si promite urmatóriele reforme: Camer'a va alege de acum la inceputulu fie carei sesiuni pe presiedintele si si pe vicepresiedintele seu, dar Imperatulu 'si resérva dreptulu de a-i confirmá. Ministrii potu fie deputati, asidere si subsecretarii de statu si oficialii judecatoresci de la cassatiune si cei de la tribunalele imperatesci de apelu. Dreptulu de a face emendamine, se concede deplinu, si a nume in asta privintia se va introduce usulu de sub monarchi'a constitutiunala si de sub republic'a a dóu'a. Asidere se va concede deplinu dreptulu de interpelatiune si facultatea d'a motiva ordinea dilei...

Din acestea vedemu cumca Imperatulu Napoleone crede că natiunea francésca se va indestulá de asta data si cu nisce reforme micute, si de aceea se cugeta a-i concede unu anulu dintre drepturile mari ce-i compe-tu, asié d. e. neci vorba nu se face despre libertatea preseii, despre jurati, despre incetarea candidatiuniloru oficiali la alegerea de ablegati scl.

Opositiunali au si inceputu a strigá: vedeti că Imperatulu vi dá nisce reforme in locu de libertati depline; dovéda că Imperatulu nu scie au nu se póte impacá cu libertatea. — Acestia adeca vor se impinga natiunea d'a alege ori pre Imperatulu ori libertatea: un'a diu dóua, căci — dicu ei — nu se potu amendóue.

Cert'a între sultanulu turcescu si vice-regele Egiptulu.

se mai continua, si pre semne va mai dá diplomatiei multu de lucru pana se se aline.

Sultanulu, odata cu capulu nu póte iertá viceregelu că acest'a si a permis a invitá, in persóna si in numele seu propriu, pre monarchii Europei la deschiderea canalulu de Suez.

Dica cine ce voiesce, Sultanolu inez crede că prin pasiulu acest'a viceregele a vóitu se scape de sub stepanirea sultanésca. Viceregele i a scris o epistola din Paris, prin carea se acúsá, inse indaru, Sultanolu l'amenintia — desí inca nu de a dreptulu — cu alungarea do pe tron.

Intre asemenea cercustantie, viceregele retornandu a casa in Alessandr'a capital'a tieriandu, fu primitu cu multu entusiasmu Elu insusi n'a renuniatu anca la speranti'a si dorinti'a că, potendu-se imblandi Sultanolu,

va merge la Constantinopole in persóna ca se-lu invite si pre acest'a la deschiderea canalulu.

Dar neci entusiasmulu poporulu din Alessandr'i'a pentru domnitoriulu seu, neci dorinti'a viceregelu d'a merge la Constantinopole, — nu potura imblandi pre Sultanolu.

Avendu-le acestea in vedere, se afirma că viceregele nu indrasnesce a merge la Constantinopole. Elu e omulu care merge usioru in existintia unu conjuratiuni secrete contra vietiei sale. Insusi va fi sciindu intru catu e motivata această credintia. La tóta intemplanrea, aflá cu cale a descrie si a recomandá causer'a sa diplomatiei europene, desclintu celei francese. Nesmintitu că diplomatia 'si va dá truda a-i impacá.

Despre această descriere a cauzei sale, ce viceregele o dede Franciei, se stracóra in publicitate urmatóriele:

Celu ce a inceputu intrigele la Constantinopole in contr'a viceregelu, este Halil-Pasia. Acestu pasia a cerutu de la viceregele unu imprumutu de 12 milióne ca se-si acopera detoriile. Viceregele Ismail-Pasia nu i-a imprumutatu, si de aci se datéza mani'a lui Halil-Pasia, carele, ca se-si póta resbuná in contra viceregelu, s'a aliatu cu Mustafa-Fazil Pasia fratele viceregelu care are multe cauze a se plange in contr'a fratelulu seu de pre tron. In această aliantia trasera si de doi ministri egipteni demisiunati de viceregele Ismail-Pasia, cari amendoi s'au engajat a dovédi că viceregele are planuri d'a se scóte de sub suzeranitatei Sultanolu,

Asié-dara motorulu principalu alu aceste cert'e ar fi nisce intrige personali, nisce abuturii de putere ce-si permitu demnitiu intru această, căci in Turci'a cele mai multe cauze s'au condusu de multu de intrige si de gefuri.

Barbar'a Ubryk.

Spuseramu in nr. tr. tr. că primarés'a actuala din monastirea carmeliteloru de Cracovi'a baronés'a Maria de Wenzkyk, inpreuna cu primarés'a de mai nainte, furu transportate in temnitia a tribunalulu criminalu. Cu ele mérse inca o calugaritia tenera, de 30 de ani, carea de buna voia doría se fie in apropiarea si spre servitiulu primaresei morboșe, dar apoi o retrimisera pe tener'a érași in monastire.

Wenzkyk e cam de 37 de ani, éra cea lalta primarés'a cam de 60. Delocu dupa intrarea loru in temnitia, se incepú cu ele o investigatiune ce durá 14 óre, de demaneti'a pana tardiu nóptea.

Gebhardt, judele investigatoriu, le poffi se-si radice unu picu velulu calugarescu pentru ca se scie cu cine vorbesce. Mari'a Wenzkyk se descoperi, dar sub conditiunea că numai acum odata si numai naintea investigatoriulu. Dens'a n'are o fatia placuta.

Intrebata că cine li-a spus cumca Ubryk este nebuna si li-a suatuitu s'o inchida? dens'a dede numele unu omu, care in 1848 neci n'a avutu diploma de medicu si carele protestéza acelu in contra afirmatiunei lui Wenzkyk. Astu-felii se potignescu afirmatiunile.

Aflá cu cale Wenzkyk a spune judelulu că de la revolutiunea francésca, acest'a e casulu

tori, unulu cu numele Salins (caruia i diceau si Salis) cel'a laltu se chiamá Hori'a, si de comunu se schimbá numele unuia cu a celuia laltu. Acestu Salins a fostu de nascere nobilu, dar pentru desclinite fapte rele se fie fostu demisiunatu (din „armata.“ Autorulu nu spune. Trad.) si essilatú din tíera. De comunu lu credeau de unu omu bravu si istetiú, si se afirmá că daca romanii ar fi ascultatú de planulu lui, rescóla ar fi avutu urmari cu multu mai periculóse. Căci, dupa marturisirea celoru prinsi, intentiunea lui Salins cu rescóla erá asié, ca preste iéna se tragă in complotu pré toti romanii, si cu inceputulu primaverii se erumpa deodata si intr'o di otarita se omóre deodata pre toti domni de pamentu. Dar in loculu acestui planu, rescóla, atitiata si condusa de Hori'a, s'a inceputu spre iéna tardiu, fora se aiba neci cea mai mica cantitate de arme, fora munitiune si fora nutreminte. Hori'a s'a sentitu indemnatu spre acestu pasu rapedu prin o insulta ce i s'a facutu. Adeca densulu fusese in vér'a trecuta la Vien'a pentru ca se céra de la curte dreptulu de tergu pentru comun'a Bradu in tienutulu Zarandu-

lui. Esteriorulu lui celu placutu, i-a castigatu audiintia Imperatulu, caruia totodata i desfasiará necadiurile compatriotiloru sei, despre cari monarculu si promise că li va usiorá. Desclintu s'a plansu in contra asupriloru solgabireulu seu, si a medilocitu de la Imperatulu o dogóna aspra catra solgabireu.

Provediutu cu rescriptulu imperatescu, Hori'a se porni pe cale catra patri'a sa, si suatui romaniloru adunati la unu tergu de septemane in Bradu in optobre 1784, ca preste tiente mila se se adune pre campulu satulu Mestécani, cari are se li spune lucruri importante din demanatiunea si in numele Imperatulu.

Romanii, ce ardu de dorulu libertatei, se si infatisiara in di'a si la loculu anumitu, in numeru de preste 500 de insi. Hori'a erá in frumsetiatu cu o catena de otone (messing) de carea aterná o medalia cu bustulu Imperatulu si o cruce de acelu si metalu (despre cari dicea Hori'a romaniloru nesciutori că e auru curati) produse o patenta scrisa cu literu maru de auru si provediuta cu sigile mari, carea inse nu continea alta de catu dreptulu

de tergu ce se deduse. Agitá poporulu seu afirmandu că elu e indreptatitu, prin plenipotintia imperatesca, ca se-lu elibere de sub tirani'a domnilor sei, si prin apesarea acestor'a se devina ómeni liberi. li provóca se-i urmeze lui fora amenare, elu vre se-i duca mai antaiu la cetatea din Alba Julia (Belgradu), unde de la curte vor fi provediuti cu armele de lipsa pentru ca se începă batai'a cu niemisii. Poporulu amagitu se aretá gat'a a-i urmá delocu. Inse priveghiatoriulu vicecomite din comitatiulu Zarandului primá scire despre adunatiunulu si trimise trei solgabirei cu unu despartimentu de ostasi de ai comi tatulu, ca se puna man'a pe persóna lui Hori'a. Nóptea tardiu sosira acestia la Curechi, unde se sustienea Hori'a, care se ascunde, inse fu descoperitu si prinsu. Pre cale, elu facú o larma de desceptá pe conjuratiu sei, cari adunandu se delocu, ucisera pre solgabirei si pre ostasi, eliberara pre Hori'a.

Cu această se deduse signalulu, si nu mai crá timple de acceptate pana in lun'a lui maiu. Faptele sangerose incepura din óra această. Predatiunile se începura delocu in Curechi,

unde derimara tôte proprietatili nobililoru, éra poporulu demandara a merge cu densii, si-si continuara predatiunile in 2, 3 si 4 novembre 1784 in comunele Mihaesci, Criscioiri, Bradu, Ribitia, Lunca, Stranisca, Sioinusi, Hareu, Iliá si anca in alte 10 pana la 12 locuri. Romanii prin tôte locurile se improunau cu ei si li inmultiau numerulu cu gramad'a. Conducatoriú cercau numai pre nemisi cu pre ai loru, pre cari ii si ucideau delocu séu li struncinau membrele, éra proprietatili lorú: palatie, siure, séu aruncau in scl le aprindeau, sparageau séu aruncau in Muresiu.

Salins, care scia că romanii se potu amagi, se folosí de predatiunile loru ca se-si umpla o lada mare cu auru si cu alte lucruri pretióse, cu carea fugi, pentru că elu scia bine cumca si in Constantinopole casí aiuria, rola e grea daca punga e góla; si densulu la Constantinopole voia se mérga. A si capetatu totu ce a cerutu si ce romanii predasera, căci li disese cumca in Constantinopole vre se cumpere arme si munitiune. Dar elu n'a mai retornatu, si n'a trimisú neci o arma.

Nu mai dupa fug'a lui Salins primú Ho-

primu candu o calugaritia sta naintea tribunului. Judele i aplica cumca astadi, si fara de revolutiune se aplica principiulu de egalitate naintea legii.

Denunciarea faptului criminalu s'a intemplantu astu-felu: In monastirea calugariloru carmeliti din Czerna, traia parintele Lewkowicz, carele fusese confesore (spoveditoru) calugariteloru carmelite din Cracovia. Mergendu din Czerna la unu parocu intr'o comuna vecina, i povesti despre Barba' a Ubryk. Paroculu scrisse delocu fratelui seu carele e cetatienu in Cracovia. Cetatienu a facutu denunciatiunea anonima la tribunalu, si nu o mana femeiesca precum se presupunea la inceputu.

Dupa descoperirea faptului, cetatienu merse de marturisit ca elu a facutu denunciatiunea anonima, si totodata spuse ce a vorbitu Lewkowicz din Czerna. Scirea se lati rapede prin orasiu, dar eca Lewkowicz si more delocu si-lu ingropa calugarii.

Tribunalulu trimise indatu o comisiune la Czerna, carea sosi acolo tocm'a pre candu calugarii tieneau comendarea. Iu despropara pre Lewkowicz la demandatiunea tribunalului, lu sectiunara pentru a se convinge daca n'au fostu inveninatu.

Acum faimele din Cracovia vorbescu in felurite moduri; pana astadi nu este neci unu telegramu care se spuna oficialminte ca Lewkowicz fost' a inveninatu, seu ba? Pentru nr. venitoriu vom ave'.

Intr'aceea Ubryk siede intr'o chilia comoda in casa' a nebuniloru. Ea neci presupune ce mare sgomotu este afora pentru dens'a

Candu o scosera din monastire, vedindu o gradina verde, eschiam' a de bucuria; o calugaritia i se desveli si-i dise remasu-bunu. O conosciu, era o amica de a ei, o chiamo' a la nume invitand'o se marga impreuna, — dar, se intielege, calugariti'a aceea remase in monastire.

In carutia, Barba' a lenisii, aerulu curatu i era pre tare, dar pre candu ajunse la spitalu, 'si veni in ori, intreb' a de domnulu care a ajutat'o in carutia ca se-i multiamesca, mai vorbi cateva cuvinte intieplete, apoi era de cele nebunesci.

In noptea antaia, s'a asediatu putientelu pre patu, dar pre la mediu de nopte se scola de se culca pre padimentu, precum i s'a dedatu corpulu.

De atunci, in fie-care di totu mai putiene nebunii vorbesce, si medicii sp'era ca in curundu nebuni'a va inceta cu totulu, candu apoi ins'a-si va pot' spune tribunalului totu decursulu tiraniei ce a suferitu.

Varietati.

= „Poesti, de Julianu Grozescu, edate prin Emericu B. Stanescu. Avadu, cu tipariulu lui Stefanu Gyulai 1869. Pretiulu 2 fl. v. a.“ Esira de sub tipariu, intr'o editiune de lussu. In asta privintia rivaliseza amendoue opurile noue aparute de curundu, adeca Poesiele lui Grozescu si Panteonulu lui Vulcanu. Fratii de la Bucuresci, cu opurile lor pline de sminte tipice pana la scandalire, ar pot' se-si iee unu picu de indemn de la opurile aste noue, corecte,

ri'a comand' a suprema peste rebeli, si remase acum uniculu lor capu (celu putienu) cunoscutu, pana la sfarsitulu rescolei. Dar e de presupusu, ca multimea ce totu crescea, a avutu subcapitani descliniti, intre cari cei mai de frunte, mai resoluti si mai neaperatu necesari se fie fostu Closen'a si Georgiu Crisianu, pre cari i-a si numitu de locutieninti si ajutanti ai sei, si in fine de capitani.

Crudelitatile comise de acesti rebeli au fostu grozave si pana acum, era de aci nainte si mai multu. In Bradu ucisera pre nemisiulu Nicolae Bradi, pre predicatoriulu reformatu de acolo si pe muierea lui ce fugise in bisericu, pe invetiatoriu pentru ca a trasu clopotulu intr'o dunga (de alarmare) si pre o nobila, dupa ce mai nainte i ucisese 6 copii in vederea ei in modu pre crudu. In Ribitia, Sigmundu Balogh a fostu viktima furiei lor; aprinsera tote casele nobililoru si nu crutiau de catu cassele imperatesci. In Lunca predara de totu palatiulu contelui Franciscu Gyulai, aprinsera diferite case de ale lui, si daruira locuitoriloru cele ce le luasera din palatiu. In Pramisca aprinsera frumosulu castelu alu ba-

desi lucrute de culegatori neromani. Cuprinsulu acestui opu, de 15 cole, e urmatoriulu: „Dedicatiune, Domnulu Vincentiu Babesiu, neobositulu anteluptatoriu natiunalu.“ Urm' a „Prevorbine“ din partea editorelui. Apoi autorulu si imparte opulu in trei parti, si a nume: I. Diverse, intre cari vedemu lirice, epice etc; II. Doine; III. Umoru si satira. — Grozescu canta de multisioru natiunei; i se cunosce glasulu; a fostu ascultatu mai totdeun'a cu placere. Deci poesiele lui se recomanda ele de sine, si noi n'am trebui de catu se luamu notitia despre ele. Inse interesulu literariu ne indamna se ni rezervamu a vorbi pre largu in foisiora despre aceste poesii frumose.

— *Fortificatiuni in Transilvania.* „Gazeta' a Transilvaniei“ scrie, cu datulu 28/16 iuliu, urmatoriile: Alb'a Iulia, adeca cetatea Belgradului, fu cercetata acum de archiducele Leopoldu, ruda de aprupe a Maiestatei Sale imperatului. Pe timpulu aflarii sale aici ca generalu LMC. c. r. si inspectoru generalu de genia, fu primitu in 16 de oficiu pretoriulu, de genia si alti oficii. Archiducele cerceta oficiulu monetariu din fortareti'a de aici, pana la 19 a lustratu si acolatu positiunea impregiurulu Belgradului. Generalulu comandantu alu trupeloru din Transilvania br. Rodich si mai multi oficii insarcinati cu mesurările pentru intaritari dimpreuna cu archiducele, au cercetatu si mesuratu tote punctele, ce le-au destinatu pentru forturi antemurali. — Asemene fortificari, afara de intarirea podulu Muresiului, se vor radica 4 si totu atate turnuri de vigilaru Mesuraturile se mai continua. Planurile se vor desemna, se vor calcula spelele, si celu multu la primavera va incepe redicarea lor, care fara indoie la va mari rubrica' a bugetulu pentru aperare, de cine? — Ei vor sei mai bine. —

— *Inca o crudelitate.* „Neue Temes Z.“ spune ca unu diregatoriu alu comitatulu Temisiu, intr'o procedura contra unui vacariu carele nega fapt' a de carea l'inviniuiau, l'a supusu torturei pre bietulu pastoriu, legandu-lu acatiatu cu piciorole in sus. — „Hon“ din 30 iul. cere, cu totu dreptulu, a se spune in publicu numele crudelului.

— *Acum dara constituționalismulu e si mai ascuratu.* „Militär Z.“ vestosce ca, de orace honvidiloru nu li se pot' impune se-si rada barb'a regulata, de acum nainte va fi permisa barb'a intr'ega si in armat'a regulata. — Precum vedemu, o mare cestiune ce causa multa dorere de capu, s'a complanatu spre multiamirea ambeloru parti: cum dar se nu se bucare Austro-Ungari'a?

— *Ultimulu Veteranu* alu resbelulu pentru independenti'a americana, a moritu, sunt cateva septemane, la Sandusky (Statulu New York), in etate de 109 de ani. Elu se chiamo' a Beksmann, si era nascutu in 1670 la New-Jersey. Elu a luatu parte, sub ordinile lui Washington, a caruia memoria o venera, la tote fasele gloriosulu rebelu. Femei'a sa cu care a traitu in buna armonia de 75 de ani, a moritu in 1863 de 105 de ani. („Tromp. Carp.“)

— *Sinodulu episcopescu alu provinciei metropolitane romane gr. or.* Cetimu in „Tel. Rom.“ cu datulu Sibiu 17/29 iuliu: „Pre santiti Parinti Procopiu Ivacicovicu episcopulu diecesei Aradului si Ioanu Popasu episcopulu

diecesei Caransebesiului plecara alaltieri cu post' a de sdr'a de aici, fie-care catra resiedinti'a sa. Pre S. Sa eppulu Ioane Popasu a sositu numai sambeta, fiindu impedeatu de a pleca mai curendu, ceea ce indreptamu cu ocaziunea nostra.“

— *Scolele din Nasedu.* Culegemu din „Magazinulu pedagogicu“ urmatoriile date statistice: Gimnasiulu, cu 6 clase si 9 profesori, numera estimpu preste totu 120 de invetiacei, intre cari sunt dupa natiunalitate: 119 romani si 1 unguru.

— *Scola normala* cu 4 clase si 9 profesori, avu 276 de invetiacei. Intre acestia dupa natiunalitate: 264 de romani si 12 nemti si slavi.

— *Scola preparandiala*, cu 2 cursuri si 5 profesori, numera 51 de invetiacei. Se intielege ca toti romani.

— *Scola de fete*, cu 4 profesori si o profesora, numera la finea anulu scolasticu 35 de invetiacele. Intre acestea sunt dupa natiunalitate 25 de romane, era 10 slave, germane si alte limbi de ale lui Ddieu.

— *Deumiri-Diurnalulu oficiale* „Budapesti Közlöny“, in nr. din 29 iuliu, publica denumirea lui Mirone Romanu de inspectoriu scolaru in comitatulu Carasiului, alui Lu by Sigmond de inspectoriu in comitatulu Satumarelui si alte denumiri pentru comitatele unguresci, de cari nu luamu notitia. Denumitiloru li se oferesce totodata titulu de consiliariu regescu. Va se dica, comitatulu romanescu alu Satumarelui capeta unu unguru, ca de unadi Fagarasiulu, Brasiovulu si Alb'a sup. pe unguru Rethy.

— *La anulu Domnulu 1869.* S'a aprinsu o casa in comun'a Nagy Pal langa Cinci Biserici. Satenii suspitiunau c'a aprins'o unu conlocuitoriu de alu lor, carele fusese ulanu in armata. Mersera la conlocuitoriu, lu radicara cu puterea din patu si-lu dusera de-lu aruncara in focu. Est odata din focu, l'aruncara a doua ora, candu de a treia ora bietulu omu nu mai pot' esi. Arse de totulu, numai osale se mai cunosceau de elu. Asi spune „Magyar Ujsag.“ — O voi, cari batjocoriti pre romani de masa cruda, sunteti voi civilizati? sunt acestea, fapte de ale civilizatiunei?

— *Panteonulu romanu. Portretele si biografiile celebratiloru romane.* Tomnulu I. compusu si edatu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu 1 fl. 50 cr. Pesta, 1869, cu tipariulu lui Alesandru Kocsi. Acestu tomu, aparutu de sub tipariu in dilele acestea, cuprinde urmatoriile portretele si biografii: 1. Carolu I. Domnulu Romaniloru; 2. Andrei Muresianu; 3. Ioanu Eliade Radulescu; 4. Timotei Cipariu; 5. A. Treboniu Laurianu; 6. Mihailu Cogalnicianu; 7. Georgiu Baritiu; 8. Simeonu Baroutiu; 9. Vasiliu Alessandri; 10. Anastasiu Panu; 11. Samuilu Vulcanu; 12. Aronu Pumnulu; 13. Ioanu Brateanu; 14. Avramu Iancu; 15. Constantinu Rosetti; 16. Alesandru Hurmuzachi; 17. Dimitriu Cichindealu; 18. Dimitriu Bolintineanu; 19. Moise Nicora; 20. Nicolae Goleacu; 21. Dora d'Istria; 22. Alesandru Sterca-Siulutiu; 23. Georgiu Hurmuzachi; 24. Georgiu Sionu; 25. A. Papiu Ilarianu; 26. Constantinu Negri; 27. Alesandru Petriceicu Hajdeu; 28. Bogdanu Petriceicu Haj-

deu; 29. Iosifu Hodosiu; 30. Matei Milo; 31. V. A. Urechia. — Espusetiunea opului este si din partea tipografiei pre catu se pot' mai frumosa si mai corecta. Despre valoarea lui literara ni rezervamu a vorbi la alta ocaziune in foisiora. Si pana atunci, lu recomandamu caldorsei imbratsiari a on. publicu.

— *Pentru cladirea liceulu reformatiloru* din Sigetulu Marmatiei se da, din partea erariului, materiale pana in valore de 8000 fl.

— *Cursulu telegraficu* se va incepe in 15 augustu, dupa cum acest'a se vede din o publicatiune a diurnalulu oficiale. Inse cei ce vor se fie primiti, trebuie se-si trimita petitiunile lor nainte de 6 augustu.

— *Afacere archeologica.* Diurnalulu „Traianu“ anuncia ca congresulu internationalu de archeologia din Copenhaga l'a alesu pre B. P. Hajdeu de membru-corespondinte alu comitetulu.

— *Dictionariulu unguerescu-romanescu*, compusu de Georgiu Baritiu, costa legatu usioru 3 fl. 20, legatu tiepenu cu calcaiu de piele 3 fl. 70 cr. si cu aceste pretiuri ficse se pot' trage atatu deadreptulu de la auctoriu catu si prin librarii si anume in Brasiovu prin Car. Zeidner, in Sibiu prin Sam. Filtsch, in Clusiu prin I. Stein.

— *Dela societatea de leptura a junimeii romane dela gimn. d'in Segedinu.* Cu incheierea anulu scol. 1868/9 societatea de leptura a junimeii romane de la gimn. din Segedinu incheia alu patrale anu alu esistintiei, si alu doile alu activitatei sale. Lasandu — pentru mai bun'a curvintia — posteritatei dreptulu de a vorbi in detaiu despre progresulu ce s'a facutu in duoi ani: subscrisii venimu a face numai cunoscutu onoratu publicu romanu ca progresulu — luandu-se in considerare numerulu micu alu membriloru, neajunsurile si impedeările — corespunde acceptarii. Mai de parte facemu cunoscutu, ca apelulu nostru facutu catra o. p. romanu inca si pana acum a avutu frumose urmari. Insemnandu aci pre acei O. Dni, cari audindu apelulu nostru s'au grabitu a ne sprigin', adeca I. Bogdanu econ. in Bird'a cu 5 fl., G. Suiciu not. in Toraculumare cu 2 fl. T. Tempia si D. Marcoviu preoti, G. Basiu si L. Dragoi docenti, C. Negroiu si A. Pau negot. si I. Serbovanu jude, toti in Toraculumare, cu cate 1 fl.; I. Nedelcu si L. Bogdanu econ. in Bird'a asemene cu cate 1 fl. li aducemu cu acesta ocaziune profund'a nostra multiamita. Totu cu acesta ocaziune aducemu profund'a nostra multiamita si O. Dni Red. de la diuariile: Romanulu, Traianu, Trompet'a Carpatiloru, Albin'a, Federatiunea, Gazeta' Transilvaniei, Familia, Transilvania, Archivulu, Sperantia si Gur'a Satulu pentru tramitarea gratuita a diuarielor D-s., si pre cari totu-de-odata ii rogamu ca se binevoiesca a nu inceta cu gratificatiunea neci in viitoriu. In fine recomandandu acelor'a, cari vor fi conducatorii societatii in viitoriu, a continua tote cele deja incepute, incheiamu cu: Traesca si inforcesca natiunea romana! Segedinu in 18/30 iuliu 1869. Georgiu S. Grozescu m. p. notariu coresp. Wilhelmu Handscha m. p. presiedinte.

— *Regularea frontarielor intre Austro-Ungari'a si Romania.* Georgiu Beldy, presiedintele comisiunei unguresci, si-a procuratu — precum spune „Herm. Zeit.“ — documinte din archivulu de curte de la Viena si din a fostu-

ronului Antoniu Josika si morile lui, si tornara in Muresiu mfi de acove de vinu si vinarsu.

Astu-feliu chivernisaiu pretotindenia, pre unde ajungeau; se estindeau totu mai tare, numerulu li se inmultia vedindu cu ochii, in primele 4 dile ajunsera la 5000, si din di in di deveniau mai curagiosi, mai intreprindietori si mai crudeli. Nemisii, ca se scape de perire, fugira de tote partile cu femei si cu copii catra Deva, Sibiu, Clusiu, Aradu, Logosiu si Temisiora. Rescolatii avura destulu curagiu a li urma la Dev'a, si a-i incunjurat in cetate.

Inca in 4 novembre 1784 se ivi aici avantgard'a lor, carea imprascia atata groza, in catu nemisii cea mai mare parte o luara pe fuga si de aici. Se trimisera din cetate doue companii de soldati granitieri si 100 de usari catra Muresiu, pentru ca pe rebeli, ce se aretau din colo de riu si aprindeau satele pretotindenia, se-i impedece a trece riu. Dar totusi in 6 nov. 1784 sera trecura riuu pe din jos, si acum se traseru intr'o dunga tote cotele din Dev'a. Locuitorii, nemisii si cetatienii prinsera armele si se impreunara cu

armat'a, carea dede focu a supr'a rescolatiloru, ucisera la 40, prinsera peste 100, cei lalti fugira. Dar rescolatii nu se dederu de spariati, ci se impartira in devisiuni, mai multu seu mai putienu numeroase, si in di'a urmatoria, 7 nov., venira erasi peste riu, la 400 de insi.

Cine numai potea prinde arma, li-a mersu in contra si i-a incunjuratu. Rescolatii aveau acum'a pusce, dar n'aveau prafu. Veni treb'a fatia in fatia: rebelii se aperau cu cerbicia; totusi in sfarsitu ei o patira. Mai multi de 140 remasera, morti seu raniti, pe locu, si dintre cei lalti ce fugira, multi au peritu in Muresiu. O gramada de rescolati, vedindu-si sotii respinsi, voia se li vinu in ajutoriu, dar fura impedeati d'a trece riuu caci s'au luatu de timpuriu luntrele de cari ar fi avutu lipsa. Intre cei prinsu, erau teneri, femei si copile, cari anca se luasera la bataia. La Dev'a s'au facutu delocu executiunea si 34 de insi fura ucisi. Tote acestea n'au molcomitu — ci mai vertosu au urcatu furi'a rescolatiloru.

Acum, a lungulu Muresiului dederu o navala chiar catra Unguri'a si in comitatele

mai invectinate alu Crasnei si alu Aradului, unde in 8 si 9 nov. petrunsera pana la Otvosiu aprupe de Radn'a, si tocm'a ca in Transilvania chivernisira prin comunele Zamu, Petrisiu, Tocu, Soborsinu, T. Varadia, pana ce pleca armat'a in contr'a lor de-i respinse erasi in Ardealu, unde faptele lor sangerose le respandira acum a lungulu si a latulu.

Din Banatu se potea vede, cum sta in flacara intr'ega granitia vecina. Nemisii, cu femei si cu copii, fugiau din tote partile, numai se-si pota scapa viet' a, dupa ce in cele d'antaiu 8 seu 9 dile fura ucisi dintre ei la 120 de insi. De altminte, neci chiar in Banatu nu era securitate deplina; romanii de aici aretau multa placere pentru intreprinderea fratiloru lor din Transilvania; incepeau a o spune acest'a cu graiu innaltu, si alergau, pre catu numai poteau, in bratiele rescolatiloru. Pre candu se intemplau acestea, si periculu crescea atatu de tare, guvernulu tierii nu facuse anca despusetiunile necesarie.

(Va urma.)

ui guvernul transilvanu, si cu acestea a dovedit comisiunei romanesci dreptul austro-ung. a supra onor paduri marginasie ce le-a ocupatu Romania. Guvernulu romanescu a desconsideratu aceste documinte, dar n'a pututu se arete insusi alte la cari provocá. Cu atata, presedintele comisiunei ung. a perdutu sperantia de impacatiune si a propusu guvernului imp. si reg. ca fora amenare se ocupe padurile din cestiune. (Din partea Romaniei n'audim nemica de acesta cauza).

Gramatic'a romanésca, cea premiata anu de academi'a de la Bucuresti, se tiparesce acum la Blasiu. Asié spune „Adun. Nationala.“

Domnulu Carolu I. si Tiarlu Rusiei. Unu telegramu in foile nemtiesce afirma cá pre timpulu catu Tiarulu va petrece la Crime'a, i va face visita si Mari'a Sa Domnulu Carolu I. si viceregele Egiptului.

Metamorfosarea desiertulu Sahara. Lesseps eroulu canalulu de la Suez voesce se incépa realisarea unei alte idei érași grandioase: Se prefaca desiertulu Sahara in mare. Inginerii tienu de posibilu acésta incercare cáci nivelulu marii rosie diace cu 80 de pecióre peste nivelulu desiertulu. Idei'a este fórté gigantica; e credibila numai in seclulu nostru, carele intru intreprinderile sale nu se sparia de nemica si nu vre se cunósca cuventulu „nepotintia.“

Faima scandalóse despre monastiri se latiescu cu multimea de caudu casulu de la Cracovi'a atitia spiritele. Se afirmá cá intr'o monastire din Prag'a, o calugaritia, inchisa fiindu cáci érá de patru luni in stare binecuvantata, s'a spendiuratu in turnulu inchisorii Abié se demintiesce fain'a, pre candu se nasce alt'a, despre cáci subterane intru monastirea calugariteloru din Cracovi'a si monastirea unoru calugari sel.

Responsuri: Dlu Ioane Le. in Bói. Ni-au impachetate anca, dupa despachetare curundu Ti le vom trimite in coperte.

Dlu C. P. in C. o. m. (U. S. A.) Unulu Ti-lu trimitemu. Cele pentru cari ni s'au detrasu debitulu, le vrei in coperta nefrancata?

Cursurile la bursa de Viena.

(In iuliu 30 sér'a.)

Imprum. de statu convertatu cu 5% 63; 80 Imprum. nationalu 73, —; — sortiurile de 1860, 106; 50 sortiurile din 1864, 122; 40 Obligatiunile dessarcinarii de pamentu cele ung. 82, banatice 82, transilv. 79; 75 argintulu 122, — galbenii 5,91; — napoleonii 9,99.

Locu deschisu. *)

Temisióra, 30 iuliu st. n.

Dle redactore! De unu timpu in cóce vediu in „Albina“ si G. Gat cá unu d. coresp. d'aici m'a satirisatu adese ori si a cercatu prin ace'a a mi patá caracterulu, in publicu. Fiindu cá me sentiescu nevinovatu intru tóte, si sciindu cá alta crima n'am facutu, de catu cá prin insuratiunea mea am devenitu ginerele dlu prot. M. Dreghiciu, pe care dlu Cor. lu ulesce si pismuesce, Te rogu se faci locu in „Albina“ pentru urmatórea:

Desluoie:

Intre 8—10 suffete de intielegintia romana din centrulu orasiului, se afla unulu carui i place se faca batjocura din toti, a datu dovedi de intriga si de sentiulu seu de resbunare. Noi lu cunóschemu din stilu, pentru cá vorbimu cu elu in fie-care di, éra cei ce nu vietuiescu in preuna cu densulu, nu-lu conoscu, cá este si fatiarnicu. In fatia si mai vertosu cu mine este mai amicu ca amicul, mai sinceru ca sincerii si mai zelosu de catu zelosii, si in dosu si pe sub ascunsu cauta a se urcá prin dejosireanóstra, ca se romana elu romanulu celu mai bravu in Temisióra si dóra in totu Banatulu. Precum s'a doveditu cu mine, n'are neci tactica, neci precepere sanetósa. nu scie judecá candu merita omulu a fi blamatu in publicu neci nu se intréba: dacia este elu chiamatu spre acést'a, ori ba? si cumca: ce scopu va ajunge?

Eu dovedescu in fie-care di zelulu meu nationalu in cerculu meu de activitate, lu voi dovedi si dacia cerculu meu de activitate se va latí mai tare, ori va strabate chiar in publicitate. Despre acestea e convinsu dlu cor. mai bine de catu toti, si garantia este trecutulu meu neinsemnatu, care nu l'am patatu. Zelulu nationalu alu dlu C. **) a scopositu pana acuma cá intre 8—10 intieleginti 5—6 neci nu vreau a se intelni unulu cu altulu, apoi pof-tinu solidaritatu in tre noi.

Pavelu Rotariu m. p. referiute la sedr. orf. cott. si notariulu Alumneulu nat. rom d'aici.

*) Pentru cele de sub asta rubrica, redactiunea nu primesce responsabilitate de catu fatia cu autoritatile de presa. Ortografi'a si sintasulu autorului.

**) Ca se nu se péda vorba la adrese smintite, dechiaráma cá numelo corespundintelu nostru din cestiune, nu se incepe cu C. R e d.

Orarie eminate si bune.
DEPOSITULU DE ORARIE
avutu, renumitu de multu ani,

alui
M. HERZ,
orologiaru orasiansescu
Viena, Stephansplatz nr. 6.

in dosulu curtei lui Zwettl oferu alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretulu crenutu. Pentru fie-care orariu regulatu se da garantia in scrisu.

Orarie portative de Genf

calitatea cea mai eminata esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,		de aur:		cu 2 fedele, 8 rubini	
Cylinder, aur ar. 3, 8 rub.	30—36	cu fedelu de aur	37—40	Anchor	45—48
de argintu:		Anchor cu 15 rub.	40—44	cu sticle crist.	56—60
unu Cylinder cu 4 rub.	10—12	mai fine, fed. d'aur	46—60	cu 2 fedele	54—59
cu rub. d'aur d-sar.	13—14	cu 2 fedele	55—58	email. cu diam.	70—89
Cylinder cu 8 rubini	15—17	cu fedelu auritu 65, 70,		Remontoir,	70, 80, 100
cu doue fedele	15—17	80, 90, 100	120	cu 2 fed. 100, 110, 130	
cu sticle cristale	15—17	sticla crist. fed. d'aur.	60—75	Afara d'acestea se adu ori	
Anchor cu 15 rub.	16—19	Remontoirs fed. d'auru	100—130	ce felu de soiu de orarie. — Orarie	
mai fine cu fed. de arg.	20—23	cu 2 fedele	130—180	de argintu se aurescu pentru fl	
cu doue fedele	18—22			1—150	
mai fine	24—28	Orariu pentru dame,			
engl. cu sticla cristalina	19—25	de argintu:		Monograme si insemne se facu	
Orariu Anchor de armia, f. dup.	24—26	Cylinder, auritu, ser. d	13—18	forte estinu. — Se afla orarie de aur	
Anchor Remontoir, fine se radica la urechia	28—30	de aur:		si d'argintu cu insemne ungueresci.	
cu 2 fed.	35—40	cu 4 si 8 rub.	27—30	Alarmatoriu cu orariu, 7 fl.	
Remontoirs sticle cristal.	30—36	emailate	31—36	Alarmatoriu cu orariu, cari a-	
Anchor Remontoirs de armia	38—45	cu fedelu de aur	39—40	Alarmatoriu pentru siguritate,	
		email. cu diamante	42—43	pregatitu ca se pusee candu alar-	
		cu sticle cristaline	42—45	méza, 14 fl.	

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie

cu garantia pe doi ani.

a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl.
" totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20 22 fl.
" se bata la óra si la 1/2 30, 33, 35 fl.
Reperaturile se facu hatu mai bine; insarcinari din strainetate se efeptuéz cu cea mai mare puntualitate trimite: eu se competinti'a anticipative, ori postependu-se de la posta; ce nu convine se primesce in chimbu. Orarie, aur si argintu se primescu in schimbu cu pretiurile cele mai inalte.
Trimittendu-mi-se pretulu ori ca se primescu la urma de la posta, trimitu si in strainetate orarie, pendurata ege, si pentru cele ce nu se tienu trimitu banii pe posta.

In tipografia lui Em. Bartalits.

Anunciu bibliograficu.

La stabilimentulu tipograficu alu societáti Deutsch in Pest'a este sub tipariu opulu

VOCABULARIU

Italiano-Romanu, Franceso-Romanu

si

Romanu-Italiano-Francesu.

Cu trei tractate gramaticale si cu adaugerea numeloru proprie celor mai principale,

Prelucratu de

I. L. Frolo.

Profesoru la gimnasiulu Carolu I. in Brail'a.

Tóta oper'a, formandu trei volume mari, va aparé in 8° mare, cu litere compacte, in

10 fascicle séu apropo, cuprindiendu fia-care fasciclu câte 10 cole.

In câte-va díle va esi de sub tipariu volumulu I. adeca partea Italiano-Romanu; primul opu lessicograficu pentru limb'a italiana in literatur'a romana, care va cuprinde patru fascicle, d'intre cari inse alu patru lea va avé mai multu decátu 12 cole, si asié intregu volumulu va contiené 42—43 de cole, nu precum s'a anunciatu 34—35 de cole.

Abonam'ntele pentru tota provinciile austriace se primescu la Librari'a „Aigner & Rautmann“ (Pest'a Waitznergasse, Hótel Nation.)

Pretulu fia carui fasciclu va fi de 5 lei noui (2 fl val. austr.), afara de fasciculu alu patrutea d'in volumulu I, alu carui pretiu se va statori amesuratu numerulu cólóloru.

Spre luare a minte!

Tóte mobile ce se aducu in comerciulu Romaniei se procura din Viena, de aceea efeptuescu eu tóte insarcinari cu 25% mai estinu.

Galeri'a de mobile

a lui

Jos. Rastl, Opernring 17.

se recomanda prin depositulu ei de fabrica avutu sub garantia, oferindu cele mai noi si mai fine mobile de la

mesari, tapetiari si de lussu, garniture de salóne, chilie de prandiu si de dormitu,

divane, otomane, balzache, scamne de leganatu etc. precum si cele mai estine mobile pentru servitorii. Depositu de fabricate precum orologie, cautatórie, candelabre, lampe, ampele, carniése, cortine. Mai multe sute de picture pentru salóne si alte multe noi si vechi picture artistice si obiecte diverse. Carte de modelu cu 250 de desemnaturi ce contiene si pretiurile se póte procurá pe langa depunerea sumei de 5 fl. care suma se rebonifica la insarcinari mai mari, si e neincungiaratu de lipsa mai alesu pentru cumperatorii de cuantitati mari.

Uniculu medilocu si celu mai bunu pentru

Crescerea perului,

suntu: Preparatele de unu perulu, de Vil. Abt.

in Viena.

privilegiate de Majestatea Sa c. reg. apostolica.

Serisori de recunoscentia: Domnulu Vilemu Abt la Viena! sum fericitu prin resultatulu eminentu a pomadel de unu perulu facutu de dta, si te rogu urgiute se-mi trimiti pe posta 2 laditie cate cu 50 cr. Primescu inca odatu multiamirea mea pre cordiala pontru inventatiunea domnitale cea pre pretiuita pentru omenimea patimitória, si ingaduescu de odatu se dai publicitei aceste sire pentru ca cu timpulu se péra din limba cuventulu „oapu pleisugn“.

Cu profundu stima Josifu Zimmermann in Karlsbad.

Estrasu din „Fóla periodica pentru medicin'a forensa, cur'a publica si legelatiunea medicinala“ de datulu Viena, 6 augustu 1866:

Preparatele de unu perulu facute de Dlu Abt pe di ce mergu se bucura de imbratisiare mai mare din partea publiculu, de óra-ee rezultatele ce se castiga prin ele in privint'a crescerii si conservarii perulu sunt intradeveru supriindatiórie. Deci recomandámu cu caldura acestu preparatu curatu si estinu tuturora ce dorescu se si conserve perulu.

Afara d'acestea preparatele lui Abt pentru unu perulu, pre conservarea si crescerea lui, sunt bine recomandate inca prin mai multe de catu 1000 de epistóle, — cari in originalu stau fie cui la dispusetiune — precum si de capacitatele cele d'antatu in medicina, din Europa, si prin urmare ori care alta premiare e suprafata.

Pretiuurile in detaliu:

I Flacon (stielutia) de oleu filtratu de unu perulu cu ori fara parfum 1 fl., in forma de pomada intr'o ladutia decorata in modu elegantu 60 cr., ca cosmetica (medicinu de frumsetia) 50 cr., pomada de ast'a pentru a colorá perulu in negru séu brunetu costa o ladutia din sticla de alabastru 1 fl. ca cosmetica 50 cr., pomada de barba, négra, blondia ori bruneta 25 cr., unu cartonu (o ladutia de hartia grósa) pregatitu in modu elegantu prove-liutu cu 5 bucati c. r. privilegiate preparata de unu perulu, menitu spre decorarea unei mese de toaleta éra mai vertosu aptu pentru presente; pentru dame cu esbuchtetu 3 fl., pentru barbati 2 fl. 80 cr.

ceiu mai nou, bunu si nevatematoriu
Mediloculu de a colorá perulu, in negru si brunetu cu 2 fl. 50 cr. unu carton; perii si peptene etc. pentru peptenare 50 cr. Pasta de coloratu perulu, négra si bruneta cu totu cu peptenu si peria 1 fl.
Reseda-Pomada pentru conservarea perulu, o ladutia 1 fl., ca cosmetica 30 cr.

Laptele frumsetii pentru infrumsetiarea fetii cu 40 cr. un flac.

Pasta aromatica de dinti pentru conservarea dintiloru si a gingieiloru cu 40 cr.

Eau Athenienne (apa ateniána) esintia adevertu francesca pentru perderea matretii, un flaconu 1 fl. Totu feliu'u de produse de parfumerie si altu feliu de articulu de toaleta.

Procurarile in strainetate se facu pe langa trimiterea pretiului si 10 cr. spese de invalidu.

Depositulu principalu de trimisu in cantitati mari si mici.

In salonulu meu de peptenatu. Stadt, verlängerte Kärnthnerstasse Nr. 51. si in fabrica: Neubau, Neubaugasse Nr. 70.

Mai departe la D. A. Moll, apotecariu, Tuchlauben; Eduardu Haubner, apot. „Zum Engel“ am Hof; I. Weiss, apot. Tuchlauben; I. Ritter, Rothenthurmstrasse nr. 19; la dl. dr. Girtler, ap. Freitung si c. r. apoteca, campestra la Stefansplatz. — In Aradu (Schweliengreber) friseriu; Brünn: la A. W. Wlasak, apot.; Bozen: I. Bedrlunger; Graz: H. Kielsauser si I. Purgleitner; Krakau: I. Jahn; Klagenfurt: I. Dettoni, frisarriu; Liov P. Mikolasch; Lenza: I. Haunsteiner; Laibach: Ed. Mahr; Neugradisca: M. Kapunu; Olmütz: Carolu Steigel, frisarriu; Oedenburg: A. Meczey, apot.; Praga: I. Fürst, apot.; Pesta: I. v. Török, apot.; Posiunu: I. Wörsterlöw si F. Heuriczi; Raab: P. Linzenmeyer, apot.; Reichenberg: Ludovicu Ehrlich, apot. Salisburgu: I. Szlammer; Szegedin: F. Weiglein; Wr. Neustadt; Ch. Piemontesi.

Avisa! Afara d'acestea pomada facutu de mine se afla in tóte apotecelu mai alese, in parfumerii in cele mai multe negótie, ce se deprindu cu parfumerii, precum in Viena si in provincié asiá si in strainetate, si pentru a delaturá falsificarea aducu la cunoscentia publica cá preparatele mele de unu perulu sunt proveidute cu indrumarea cum se se folosésca precum si cu copi'a c. r. privilegiu nulu 5640—2340 precum si cu marc'a mea propria.

Wilemu Abt, frisarriu' parfumaru, si proprietariu de privilegiulu c. r. in Viena

Editoru si redactoru respundiatoriu: **Giorgiu Popa (Pop).**